

Finansdepartementet

Skatte- och tullavdelningen

Kompletteringar av RUT-avdraget

December 2015

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).....	4
2 Bakgrund och gällande rätt	6
3 Kompletteringar av RUT-avdraget	7
3.1 Vissa trädgårdstjänster	7
3.2 Flyttjänster.....	8
3.3 It-tjänster	10
3.4 Ikraftträdande	11
4 Konsekvensanalys.....	12
5 Författningskommentarer.....	15

Sammanfattning

I promemorian föreslås en komplettering av RUT-avdraget med en skattereduktion för trädgårdsarbete i form av beskärning och borttagande av träd och buskar, flyttjänster och it-tjänster. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2016.

1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 67 kap. 13 § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

67 kap.

13 §²

Med hushållsarbete avses vid tillämpningen av detta kapitel följande.

1. Enklare städarbete eller annat rengöringsarbete samt flyttstädning som utförs i bostaden.

2. Vård av kläder och hemtextilier när vården utförs i bostaden.

3. Snöskottning som utförs i nära anslutning till bostaden.

4. Häck- och gräsklippning samt krattning och ogrärensning som utförs på tomt eller i trädgård i nära anslutning till bostaden.

4. Häck- och gräsklippning, krattning och ogrärensning samt beskärning och borttagande av träd och buskar som utförs på tomt eller i trädgård i nära anslutning till bostaden.

5. Barnpassning som inte mer än i ringa omfattning innefattar hjälp med läxor och annat skolarbete och som utförs i eller i nära anslutning till bostaden samt lämning och hämtning till och från förskola, skola, fritidsaktiviteter eller liknande.

6. Annan omsorg och tillsyn än barnpassning som en fysisk person behöver och som utförs i eller i nära anslutning till bostaden eller i samband med promenader, bankbesök, besök vid vårdcentral eller andra liknande enklare ärenden.

7. Flytt av bohag och annat lösöre mellan bostäder.

8. Arbete som utförs i eller i nära anslutning till bostaden och som avser installation, reparation och underhåll av data- och informationsteknisk utrustning, dataprogram och dataförbindelser samt handledning och rådgivning i samband med sådant arbete.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2016.

2. Lagen tillämpas på hushållsarbete som har utförts och betalats efter den 31 juli 2016, förmån av hushållsarbete som har tillhandahållits efter den 31 juli 2016 samt hushållsarbete som har utförts efter den 31 juli

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2015:775.

2016 och för vilket ersättning har betalats ut och redovisats i en förenklad arbetsgivardeklaration efter detta datum.

2 Bakgrund och gällande rätt

Den 1 juli 2007 trädde det så kallade RUT-avdraget i kraft. Det följdes av ROT-avdraget som gäller från och med den 8 december 2008. Syftet med ROT- och RUT-avdragen, gemensamt benämnda husavdraget, är bl.a. att öka arbetsutbudet och därigenom stimulera sysselsättningen och tillväxten genom att omvandla sådant arbete som utförs av hushållen själva, där det kan antas att den skattskyldige vid en valmöjlighet sannolikt skulle prioritera att arbeta mer, eller sådant arbete som utförs svart till vitt marknadsarbete.

Från och med den 1 januari 2016 omfattar RUT-avdraget följande arbeten.

1. Enklare städarbete eller annat rengöringsarbete samt flyttstädning som utförs i bostaden.

2. Vård av kläder och hemtextilier när vården utförs i bostaden.

3. Snöskottning som utförs i nära anslutning till bostaden.

4. Häck- och gräsklippning samt krattning och ogräsrensning som utförs på tomt eller i trädgård i nära anslutning till bostaden.

5. Barnpassning som inte mer än i ringa omfattning innefattar hjälp med läxor och annat skolarbete och som utförs i eller i nära anslutning till bostaden samt lämning och hämtning till och från förskola, skola, fritidsaktiviteter eller liknande.

6. Annan omsorg och tillsyn än barnpassning som en fysisk person behöver och som utförs i eller i nära anslutning till bostaden eller i samband med promenader, bankbesök, besök vid vårdcentral eller andra liknande enklare ärenden.

Husavdraget ges genom skattereduktion. De personer som har rätt till skattereduktion är de som vid beskattningsårets utgång har fyllt 18 år och är obegränsat skattskyldiga under någon del av beskattningsåret eller, i vissa fall, begränsat skattskyldiga. Dödsbon har rätt till skattereduktion för arbete som har utförts före dödsfallet.

För rätt till skattereduktion krävs att det utförda arbetet är hänförligt till den som begär skattereduktion eller dennes förälders hushåll. Föräldern måste vara bosatt i Sverige. Den som begär skattereduktionen kan däremot ha sin bostad i ett annat EES-land. Arbetet får inte utföras av den som begär skattereduktion eller av en närstående till denne. Det går däremot bra att anlita ett eget bolag så länge inte den anställde som utför arbetet är den som begär reduktion eller någon närstående till denne.

Eftersom RUT-avdragets subvention riktas mot arbete omfattar avdraget bara kostnader för arbete, inklusive mervärdesskatt, och inte kostnader för material, utrustning och resor. Att subventionen är riktad mot arbete innebär att när RUT-arbete utförs måste arbetskostnaden särskiljas från övriga kostnader.

Det finns tre olika spår inom husavdragssystemet. För det första kan den enskilde anlita en näringsidkare som när avtalet om arbetet träffas eller när ersättningen betalas ut är godkänd för F-skatt (eller, om arbetet utförs utanför Sverige och utföraren inte har bedrivit näringsverksamhet i Sverige, har intyg eller någon annan handling som visar att företaget i fråga om skatter och avgifter i sitt hemland genomgår motsvarande kontroll som den som är godkänd för F-skatt). För det andra kan den

enskilde anlita en privatperson som inte är godkänd för F-skatt (däremot inte en näringsidkare som av någon anledning inte är godkänd för F-skatt). För det tredje kan den enskilde få tjänsterna tillhandahållna som en skattepliktig löneförmån av sin arbetsgivare.

RUT-avdragets skattereduktion kan från och med den 1 januari 2016 inte överstiga 25 000 kronor per skattskyldig och år för personer som inte har fyllt 65 år vid beskattningsårets ingång. För personer som har fyllt 65 år vid beskattningsårets ingång kan skattereduktionen inte överstiga 50 000 kronor per skattskyldig och år. Detsamma gäller följaktligen även för Skatteverkets utbetalningar enligt fakturamodellen.

3 Kompletteringar av RUT-avdraget

Regeringena har träffat en uppgörelse med Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna kring insatser för att säkra förmågan i det svenska mottagandet av asylsökande och stärka etableringen av nyanlända.

En snabbare etablering på arbetsmarknaden underlättas genom lägre trösklar in på arbetsmarknaden. RUT-avdraget bedöms vara effektivt för att skapa sysselsättning på både kortare och längre sikt. Det finns därför skäl att utvidga RUT-avdraget till att omfatta fler tjänster, vilket föreslås i det följande.

Det kan i sammanhanget noteras att den som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige och åberopat skäl enligt 4 kap. 1, 2 eller 2 a § utlänningslagen (2005:716) som huvudregel är undantagen från kravet på arbetstillstånd (5 kap. 4 § utlänningsförordningen [2006:97]) under prövningen av asylärendet. Migrationsverket utfärdar ett särskilt bevis om undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd (s.k. AT-UND). Därutöver behövs för beskattningsändamål ett samordningsnummer som efter begäran enligt 18 a § folkbokföringslagen (1991:481) erhålls från Skatteverket. Samordningsnummer är en enhetlig identitetsbeteckning för fysiska personer som inte är eller har varit folkbokförda i Sverige.

Regeringen har den 22 oktober 2015 gett Skatteverket i uppdrag att i samråd med Migrationsverket, Socialstyrelsen, Statistiska centralbyrån och Statens skolverk utreda förutsättningarna för att låta samtliga asylsökande i Sverige erhålla samordningsnummer samt föreslå hur ett sådant förfarande bör utformas (dnr Fi2015/04871/S3).

3.1 Vissa trädgårdstjänster

Förslag: Beskärning och borttagande av träd och buskar ska omfattas av RUT-avdraget.

Skälen för förslaget: Enligt 67 kap. 13 § inkomstskattelagen (1999:1229) omfattar RUT-avdragets skattereduktion för trädgårdstjänster arbete i form av häck- och gräsklippning samt krattning och ogräsrensning som utförs på tomt eller i trädgård i nära anslutning till

bostaden. En utvidgning av antalet arbeten som kan utföras inom ramen för denna del av RUT-avdraget skulle kunna medföra en ökad efterfrågan på trädgårdstjänster och bidra till ökad sysselsättning.

En utvidgning av antalet tjänster skulle även vara till fördel ur ett tillämpningsperspektiv. Nuvarande avgränsning har visat sig medföra vissa svårigheter vid tillämpningen och gränsdragningen har ibland upplevts som ologisk och godtycklig, t.ex. genom att skattereduktion ges för klippning av en häck men inte för beskärning av ett äppelträd. Eftersom det ofta är samma utförare som erbjuder de olika tjänsterna medför nuvarande gränsdragning även att utförarna i flera fall måste dela upp sina tjänster i sådant som omfattas av skattereduktion och sådant som inte gör det. Detta innebär också en risk för att de tjänster som utförs, i större utsträckning än vad som annars skulle vara fallet, klassificeras som sådana tjänster som omfattas av skattereduktion.

För att bidra till ökad sysselsättning och underlätta tillämpningen, förenkla för utförarna och minska risken för felrapportering bör beskärning och borttagande av träd och buskar omfattas av RUT-avdraget. Arbetet ska i likhet med vad som gäller för RUT-avdrag för trädgårdsarbete i övrigt utföras på tomt eller i trädgård i nära anslutning till den skattskyldiges eller, i förekommande fall, dennes förälders bostad. Borttagande omfattar bl.a. trädfällning, borttagning av stubbar, röjning av sly och gallring av buskage. I beskärning och borttagande ligger även omhändertagande av det som avlägsnats i form av t.ex. vedkapning, eldning eller kompostering, under förutsättning att arbetet utförs på eller i aktuell tomt eller trädgård. Bortforsling och hantering på annan plats omfattas således inte. Däremot omfattas inte t.ex. nyplantering av träd och buskar även om dessa ersätter sådana träd och buskar som tagits bort.

Lagförslag

Förslaget föranleder en ändring i 67 kap. 13 § inkomstskattelagen (1999:1229).

3.2 Flyttjänster

Förslag: Flytt av bohag mellan bostäder ska omfattas av RUT-avdraget.
--

Skälen för förslaget: Enligt flera bedömare, däribland företrädare för branschen, präglas flyttbranschen av en utbredd svart marknad. Eftersom flyttjänsterna inte utförs på en fast adress är flyttbranschen svårare att kontrollera med personalliggare och andra kontrollinstrument än andra branscher som t.ex. frisörer och bilreparatörer. RUT-avdragets skattereduktion gör det lättare för den vita marknaden för hushållsarbete att konkurrera med den svarta marknaden. Erfarenheterna från RUT-avdraget visar även att acceptansen för att anlita svart arbetskraft har minskat, att allt fler hushåll väljer att köpa vita hushållstjänster och att andelen svartarbete inom bl.a. städbranschen har minskat. Det kan antas att en

skattereduktion också för flyttjänster medför att flyttjänster som annars skulle ha utförts med svart arbetskraft i stället utförs med vit arbetskraft.

Flyttjänster avser enklare arbete som inte kräver någon särskild utbildning. Skattereduktion för flyttjänster skulle sannolikt öka efterfrågan på tjänsterna och skapa nya arbetstillfällen för korttidsutbildade. Ökade möjligheter för korttidsutbildade att ta sig in på arbetsmarknaden har positiva effekter för såväl sysselsättningen som tillväxten i landet. En skattelättnad för flyttjänster kan även bidra till att underlätta rörligheten på arbetsmarknaden.

Flyttning utförs i stor utsträckning av hushållen själva. Genom att införa en skattereduktion för flyttjänster skulle hushållen kunna öka sitt arbetsutbud, vilket leder till motsvarande högre sysselsättning. Att hushållen ökar sitt arbetsutbud har positiva effekter för såväl sysselsättningen som tillväxten i landet.

Mot den angivna bakgrunden bör en skattereduktion för flyttjänster införlivas i nuvarande system för RUT-avdrag. Det innebär att samma bestämmelser om vilka som kan få skattereduktion, hur en begäran om skattereduktion ska göras samt villkor och underlag för skattereduktion kommer att gälla för en skattereduktion för flyttjänster. Som villkor för skattereduktion gäller enligt nuvarande system bl.a. att det utförda arbetet ska vara hänförligt till den som begär skattereduktion eller dennes förälders hushåll. Det innebär vanligtvis att arbetet ska vara utfört i, eller i nära anslutning till, sökandens eller dennes förälders bostad.

De tjänster som bör omfattas av RUT-avdraget är flytt av bohag mellan bostäder. Eftersom det för rätt till skattereduktion krävs att arbetet är hänförligt till den skattskyldiges hushåll eller dennes förälders hushåll (jfr RÅ 2010 ref. 10) ska det vara fråga om den enskildes eller dennes förälders bostäder. Med bohag avses möbler, hushållsmaskiner och annat inre lösöre som är avsett för hemmet. Transport av möbler t.ex. från en möbelåterförsäljare eller från eller till en annan privatperson bör inte omfattas. I flyttarbetet ingår arbete med packning eller annat iordningställande för transport, upppackning, lastning och lossning samt själva arbetstiden för transporten av bohaget. Transportering till och från magasinering av bohag och annat lösöre, liksom eventuell arbetskostnad för själva magasineringen, omfattas under förutsättning att detta utgör ett led i flytten.

Underlag för skattereduktion utgörs enligt nuvarande bestämmelser av utgifter för arbete. Utgifter för material, maskiner eller annan utrustning och resor samt annat som inte avser arbete ingår inte. Det finns ingen anledning att införa några särskilda bestämmelser för vad som ska ingå i underlaget för flyttjänster. Kostnader för t.ex. flyttbil och magasinhyra ger således inte rätt till RUT-avdrag.

Mot denna bakgrund föreslås att flytt av bohag mellan bostäder ska omfattas av RUT-avdraget.

Lagförslag

Förslaget föranleder en ändring i 67 kap. 13 § inkomstskattelagen (1999:1229).

3.3 It-tjänster

Förslag: Installation, reparation och underhåll av data- och informationsteknisk utrustning, dataprogram och dataförbindelser samt handledning i samband med sådant arbete ska omfattas av RUT-avdraget. Arbetet ska utföras i eller i nära anslutning till bostaden.

Skälen för förslaget: Enklare it-tjänster som t.ex. installation och underhåll av data- och informationsteknisk utrustning för privat bruk utförs i stor utsträckning av hushållen själva. Priset på marknadsbaserade it-tjänster ligger på en sådan nivå att de flesta hushåll väljer att utföra tjänsterna själv, eller så utförs de inte alls. Hushållen köper endast i liten utsträckning it-tjänster på marknaden. Genom att införa en skattereduktion för vissa it-tjänster skulle hushållen kunna köpa it-tjänster på marknaden i stället för att utföra dem själva. Hushållen skulle därmed kunna öka sitt arbetsutbud, vilket leder till motsvarande högre sysselsättning.

Införande av en skattereduktion för vissa it-tjänster ger även hushållen förutsättningar att öka användandet av it i hemmen. Hushållen ges därigenom ökade möjligheter att använda sig av digitala samhällstjänster och andra digitala tjänster. Förutom att underlätta vardagsliv och delta i samhället kan en ökad it-användning i hemmen öka den digitala kompetensen.

Att hushållen ökar sitt arbetsutbud och att sysselsättningen ökar i en av de grupper som har svårt att komma in på arbetsmarknaden, har positiva effekter för såväl sysselsättningen som tillväxten i landet.

En skattereduktion för vissa it-tjänster bör införlivas i nuvarande system för RUT-avdrag. Samma bestämmelser om vilka som kan få skattereduktion, hur en begäran om skattereduktion ska göras samt villkor och underlag för skattereduktion kommer således även att gälla för skattereduktion för it-tjänster. En utgångspunkt för att utgifter för it-tjänster ska ge rätt till skattereduktion bör vara att tjänsterna annars typiskt sett skulle utföras av hushållen själva.

Mot denna bakgrund föreslås att installation, reparation och underhåll av data- och informationsteknisk utrustning, dataprogram och dataförbindelser samt handledning och rådgivning i samband med sådant arbete ska omfattas av RUT-avdraget. Arbetet ska utföras i eller i nära anslutning till bostaden. Det innebär att avdraget inte omfattar t.ex. reparationer i utförarens verkstad eller handledning och rådgivning som ges per telefon eller på annat sätt sker på distans.

Med data- och informationsteknisk utrustning avses data- och informationstekniska apparater såsom persondatorer, läsplattor, tv-apparater, smarta telefoner, spelkonsoler och liknande. Begreppet är inte avsett att omfatta andra former av utrustning i ett hushåll som kan kommunicera med eller styras och övervakas genom olika it-lösningar, som t.ex. s.k. smarta vitvaror, brand- och inbrottslarm eller fjärrstyrda luftvärmepumpar. I begreppet ingår även kringutrustning till data- och informationstekniska apparater. Med kringutrustning avses utrustning som är avsedd att sammankopplas med data- och informationstekniska apparater och som stödjer användningen av desamma, t.ex. skrivare, skannrar och avläsare.

Med dataförbindelser avses anslutningar som betjänar hushållens it-utrustning och med vilka man kan ta emot och/eller sända elektronisk kommunikation, t.ex. modem, routrar, fiber- och nätverkskablar och Wi-Fi-utrustning.

Det arbete som omfattas är att ta i bruk, installera, reparera och underhålla data- och informationstekniska apparater och kringutrustning samt dataförbindelser, installera och avinstallera program och uppdateringar i en data- eller informationsteknisk apparat samt uppdatera program i en data- eller informationsteknisk apparat samt ge handledning och rådgivning i samband med sådant arbete. Med rådgivning avses enklare vägledning och utbildning. Däremot omfattas inte åtgärder som t.ex. programmering, kundspecificerad ombyggnad av data- och informationsteknisk utrustning eller mer avancerad kundanpassning av programvara.

Förslaget är inte avsett att innebära någon ändring i sak av tillämpningsområdet för ROT-avdraget som lämnas för reparation, underhåll samt om- och tillbyggnad av vissa bostäder. Om arbete som ger rätt till ROT-avdrag utförs samtidigt med arbete som omfattas av den nu aktuella utvidgningen av RUT-avdraget är det således viktigt att arbetena redovisas var för sig.

Lagförslaget

Förslaget föranleder en ändring i 67 kap. 13 § inkomstskattelagen (1999:1229).

3.4 Ikraftträdande

Förslag: Kompletteringarna av RUT-avdraget träder i kraft den 1 augusti 2016. Ändringarna tillämpas på arbete som har utförts och betalats efter den 31 juli 2016, förmån av arbete som har tillhandahållits efter den 31 juli 2016 samt arbete som har utförts efter den 31 juli 2016 och för vilket ersättning har betalats ut och redovisats i en förenklad arbetsgivardeklaration efter detta datum.

Skälen för förslaget: Skatteverket behöver viss tid för systemanpassning så att de föreslagna kompletteringarna av RUT-avdraget kan anpassas. Förslagen bör träda i kraft den 1 augusti 2016 och tillämpas på arbete som har utförts och betalats efter den 31 juli 2016, förmån av arbete som har tillhandahållits efter den 31 juli 2016 samt arbete som har utförts efter den 31 juli 2016 och för vilket ersättning har betalats ut och redovisats i en förenklad arbetsgivardeklaration efter detta datum.

4 Konsekvensanalys

Offentligfinansiella effekter

En komplettering av RUT-avdraget med vissa trädgårdstjänster, flytttjänster och it-tjänster beräknas minska skatteintäkterna med 330 miljoner kronor 2016.

Konsekvenser för skattskyldiga

För de individer som i dag använder tjänsterna som ingår i förslaget kommer kostnaderna att minska. I och med sänkningen av kostnaden förväntas även fler personer efterfråga tjänsterna. Det är dock svårt att uppskatta exakt hur många individer som kommer att påverkas. En potentiell marknad är de som redan gör RUT-avdrag för andra tjänster. För 2014 uppskattar Skatteverket att drygt 616 000 personer gjort RUT-avdrag och 2017 beräknas antalet personer som gör RUT-avdrag uppgå till omkring 886 000.

Möjligheten till skattereduktion för fler trädgårdstjänster kan sannolikt komma att utnyttjas av en del av dem som i dag köper trädgårdstjänster. Förutom dessa kan vissa köpare som endast behöver hjälp med att t.ex. ta bort ett träd tillkomma. Det är inte känt hur många personer som i dag gör skattereduktion för trädgårdstjänster. I en rapport från Skatteverket uppskattas baserat på intervjuundersökningar att andelen av RUT-köparna som köpt trädgårdsarbete eller snöröjning uppgick till 9 procent 2010.¹

Skattereduktionen för flytttjänster bedöms främst användas av en del av de omkring 1,3 miljoner individer som, enligt uppgifter från SCB, flyttar varje år. Av dessa bedöms ungefär en femtedel vara medföljande barn och dessutom flyttar många vuxna individer tillsammans med en annan vuxen individ, vilket gör att antalet hushåll som flyttar bedöms vara lägre. Vidare sker flyttar mer frekvent bland personer mellan 20 och 35 år. Betalningsviljan för flytttjänster förväntas vara lägre bland yngre personer, bl.a. då inkomsterna i denna grupp generellt sett är lägre. Sammantaget förväntas andelen personer över 30 år som utnyttjar en skattereduktion för flytttjänster vara större än andelen yngre personer.

Det är svårt att uppskatta hur många som i dag använder de it-tjänster som kommer att ingå i skattereduktionen, men de bedöms vara få. Enligt resultatet av en undersökning som återges i Digitaliseringskommissionens delbetänkade uppgav endast 6 procent av de med dataproblem i hemmet att de brukar anlita professionell hjälp för att lösa dem. Sammanlagt 39 procent av de som någon gång upplever dataproblem uppgav att endera någon annan i hushållet, någon släkting, eller någon vän eller bekant brukar hjälpa dem.² Vidare indikerar uppgifterna i Digitaliseringskommissionens delbetänkade att relativt många skulle vara intresserade av att köpa tjänsterna, men att betalningsviljan för dem är låg.³ En skattereduktion för dessa tjänster skulle således kunna öka

¹ ”Om RUT och ROT och VITT och SVART”, Rapport Skatteverket, SKV 2011:1, s. 38.

² En undersökning av Demoskop på uppdrag av Almega. Källa: SOU 2015:28, s. 235.

³ SOU 2015:28, s. 243.

efterfrågan på tjänsterna. Enligt betänkandet verkar intresset av att köpa tjänsterna vara större bland personer över 65 år än bland yngre personer och större bland kvinnor än bland män.

Konsekvenser för företag

Förslaget om att komplettera RUT-avdraget med vissa trädgårdstjänster, flyttjänster och it-tjänster bedöms få till följd att efterfrågan på och konsumtionen av dessa tjänster ökar. Dessa effekter torde i stor utsträckning tillkomma de små företagen.

Förslaget innebär att företag som utför sådana tjänster som föreslås tillkomma inom ramen för RUT-avdraget kommer att behöva begära utbetalning från Skatteverket enligt den s.k. fakturamodellen för skattereduktionen av den del av beloppet som inte betalas av köparen. Det medför en ökning av den administrativa bördan för företagen. Tidsåtgången för detta kan uppskattas med utgångspunkt i Tillväxtverkets databas för företagens administrativa kostnader MALIN. I databasen anges tidsåtgången för exempelvis lämnande av uppgifter om fulla arbetsgivaravgifter till två minuter och tidsåtgången för lämnande av information om sammanlagda avgifter till i genomsnitt en minut per tillfälle. Mot bakgrund av detta uppskattas tidsökningen till ca två minuter per köp, under förutsättning att företagets uppgiftshantering är anpassad till uppgiftslämnandet. Kostnadsökningen per köp beräknas då till ca nio kronor (vid en genomsnittlig timlön för administratören på 266 kronor enligt uppgifterna i MALIN).

Eftersom företaget måste vända sig till Skatteverket för att få en viss del av betalningen uppkommer en viss fördröjning innan hela fakturan är betald. Utbetalning sker vanligtvis inom några dagar. Företagen har även möjlighet att välja att använda en kortare kredittid för att minska betalningstiderna. Den likviditetspåfrestning som fakturamodellen medför kan därför bedömas vara mindre betungande.

Likviditetspåfrestningen samt ökningen av den administrativa bördan kan vara särskilt besvärlig för mindre företag. De nämnda konsekvenserna av fakturamodellens tillämpning måste dock ställas i relation till de fördelar som utförarna får genom att köparna har möjlighet att erhålla skattereduktion med 50 procent av arbetskostnaden.

För de utförare av trädgårdstjänster och flytt- och städtjänster som i dag måste dela upp sina tjänster i sådant som omfattas av skattereduktion och sådant som inte omfattas medför förslaget en minskad administrativ börda i detta avseende. Den administrativa bördan bör även minska till följd av att gränsdragningsproblemen i fråga om trädgårdstjänster minskar.

Förslaget att RUT-avdraget ska omfatta fler trädgårdstjänster kan i viss mån förbättra konkurrensen mellan företag som tillhandahåller sådana trädgårdstjänster som i dag ryms inom ramen för RUT-avdraget och företag som tillhandahåller sådana trädgårdstjänster som nu föreslås bli inkluderade.

Konsekvenser för sysselsättning och antalet arbetade timmar

Generellt sett förväntas ökad efterfrågan i en sektor leda till att sysselsättningen i övriga sektorer minskar. Detta förklaras av att ökad

efterfrågan på arbetskraft leder till högre löner och därmed högre arbetskostnader, vilket i sin tur leder till minskad efterfrågan på arbetskraft i övriga sektorer. Att lönerna stiger vid ökad efterfrågan på arbetskraft kan t.ex. vara en följd av att löntagarnas förhandlingsposition relativt arbetsgivarna förbättras då arbetslösheten temporärt sjunker. En reform som ökar efterfrågan på arbetskraft bedöms varaktigt kunna öka sysselsättningen i ekonomin i sin helhet i den utsträckning den riktas mot personer med relativt svag anknytning till arbetsmarknaden. Detta då efterfrågan på arbetskraft kan öka utan att det leder till högre löner eller ökad brist på personal.

Utvidningen av RUT-avdraget till ytterligare trädgårdstjänster, flyttjänster och it-tjänster förväntas öka efterfrågan på arbetskraft i respektive sektor och effekten bedöms vara störst inom flyttbranschen och därefter RIT-branschen. Framst flyttjänster bedöms öka efterfrågan på arbetskraft med svag anknytning till arbetsmarknaden, vilket förväntas medföra en varaktigt positiv effekt på sysselsättningen i ekonomin i sin helhet. Sammantaget bedöms förslagen öka sysselsättningen på både kort och lång sikt i ekonomin i sin helhet.

Förslagets effekt på antalet arbetade timmar bland köparna förväntas vara begränsad. Detta främst för att tjänsterna inte bedöms vara sådana som hushållen generellt sett utför återkommande under året.

Konsekvenser för jämställdheten

Det finns inga uppgifter avseende hur många kvinnor respektive män som i dag utnyttjar skattereduktionen för trädgårdstjänster. Då kvinnor utgör en något större andel av dem som använder RUT-avdraget i dag kan fördelningen av köparna av de ytterligare trädgårdstjänsterna eventuellt vara densamma. Kvinnor och män flyttar i lika stor utsträckning och förväntas därför utnyttja skattereduktionen för flyttjänster i ungefär lika stor utsträckning. Vidare visar Digitaliseringskommissionens delbetänkande att kvinnor kan vara mer intresserade av att konsumera it-tjänster än män. Av de tillfrågade kvinnorna i en undersökning var 35 procent intresserade av sådana tjänster, jämfört med 27 procent bland män.⁴

Vad gäller sysselsättning och företagande är det inte möjligt att studera fördelningen av individer i exakt de branscher som kommer att omfattas av förslagen. Av dem som arbetar i företag för skötsel och underhåll av grönytor, inom flyttbranschen och med dataprogrammering, datakonsultverksamhet och informationstjänster uppskattas dock män vara överrepresenterade. Därför förväntas män gynnas mer än kvinnor av den föreslagna utvidningen av RUT-avdraget vad gäller sysselsättning och företagande.

Konsekvenser för svartarbete

Sammantaget bedöms förslagen minska svartarbetet och skattereduktionen för flyttjänster bedöms stå för den största delen av minskningen.

⁴ Ursprungliga uppgifter en undersökning av Demoskop 2013 på uppdrag av Almega. Källa: SOU 2015:28, s. 243.

Anledningen är att det finns en svart marknad inom flytt, medan den svarta marknaden inom it-branschen uppskattas som begränsad av befintliga företagsaktörer.⁵ Det förekommer dock relativt ofta att släkt och vänner hjälper till med att lösa dataproblem.⁶ Vidare kan det finnas en svart marknad för de kompletterande trädgårdstjänsterna, även om den sannolikt inte är stor sett till värdet på tjänsterna.

Konsekvenser för Skatteverket och de allmänna förvaltningsdomstolarna

En komplettering av RUT-avdraget med vissa trädgårdstjänster, flytttjänster och it-tjänster kommer att medföra en ökad administration för Skatteverket. Skatteverket kommer att få ett ökat antal begäran om utbetalning från de som utför tjänsterna och fler personer kommer att begära skattereduktion i sin självdeklaration. Därutöver tillkommer vissa engångskostnader för information och för att anpassa systemstödet. Förslaget medför således en viss kostnadsökning för Skatteverket. Regeringen avser att återkomma i vårändringsbudgeten med en samlad bedömning av Skatteverkets resursbehov.

Antalet mål i de allmänna förvaltningsdomstolarna rörande RUT-avdrag har varit relativt begränsat. En komplettering av RUT-avdraget med vissa trädgårdstjänster, flytttjänster och it-tjänster bedöms inte påverka måltillströmningen hos domstolarna nämnvärt. Förslaget att inkludera ytterligare trädgårdsarbete minskar gränsdragningsproblemen i fråga om trädgårdstjänster och minskar därmed behovet av prövning av sådana frågor. Förslaget bedöms sammantaget inte påverka de allmänna förvaltningsdomstolarna annat än marginellt. Eventuella kostnadsökningar får därför behandlas inom befintliga ramar.

5 Författningskommentarer

Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

67 kap.

13 §

Ändringen i *fjärde punkten* innebär att även beskärning av träd och buskar, trädfällning, borttagande av stubbe och röjning av sly ska räknas som hushållsarbete. Borttagande omfattar bl.a. trädfällning, borttagning av stubbar, röjning av sly och gallring av buskage. Beskärning och borttagande omfattar även omhändertagande av det som avlägsnats i form av t.ex. vedkapning, eldning eller kompostering, under förutsättning att arbetet utförs på aktuell tomt eller trädgård. Annan form av trädgårdsarbete, t.ex. planteringsarbeten, omfattas inte.

Av den nya *sjunde punkten* framgår att flytt av bohag mellan bostäder ska räknas som hushållsarbete. Det ska vara den skattskyldiges eller

⁵ SOU 2015:28, s. 238.

⁶ En undersökning av Demoskop 2013 på uppdrag av Almega. Källa: SOU 2015:28, s. 235.

dennes förälders bostad. Transport av möbler t.ex. från en möbelåterförsäljare eller från eller till en annan privatperson omfattas inte. Flyttjänsten omfattar arbete med packning eller annat iordningställande för transport, uppackning, lastning och lossning samt själva arbetstiden för transporten av bohaget. Magasinering av bohag omfattas under förutsättning att detta utgör ett led i flytten. Andra delar av flyttjänsten, t.ex. transportkostnaden eller kostnad för flyttkartonger, omfattas inte. Med bohag avses möbler, hushållsmaskiner och annat inre lösöre som är avsett för hemmet.

Av *åttonde punkten*, som är ny, framgår att arbete i form av installation, reparation och underhåll av data- och informationsteknisk utrustning, dataprogram, och dataförbindelser samt handledning som ges i samband med sådant arbete ska räknas som hushållsarbete. För att punkten ska vara tillämplig ska arbetet utföras i eller i nära anslutning till bostaden. Vad som avses med bostad framgår av 14 §.

Med data- och informationsteknisk utrustning avses data- och informationstekniska apparater såsom persondatorer, läsplattor, tv-apparater, smarta telefoner, spelkonsoler och liknande. Andra former av utrustning i ett hushåll som kan kommunicera med eller styras och övervakas genom olika it-lösningar, som t.ex. s.k. smarta vitvaror, brand- och inbrottslarm eller fjärrstyrda luftvärmepumpar, omfattas inte. Kringutrustning till data- och informationstekniska apparater omfattas. Med kringutrustning avses utrustning som är avsedd att sammankopplas med data- och informationstekniska apparater och som stödjer användningen av desamma, t.ex. skrivare, skannrar och avläsare.

Med dataförbindelser avses anslutningar som betjänar hushållens it-utrustning och med vilka man kan ta emot och/eller sända elektronisk kommunikation.

Det arbete som avses är att ta i bruk, installera, reparera och underhålla data- och informationstekniska apparater och kringutrustning samt dataförbindelser, installera och avinstallera program och uppdateringar i en data- eller informationsteknisk apparat samt uppdatera program i en data- eller informationsteknisk apparat samt ge handledning och rådgivning i samband med sådant arbete. Med rådgivning avses enklare vägledning och utbildning. Däremot omfattas inte åtgärder som t.ex. programmering, kundspecificerad ombyggnad av data- och informationsteknisk utrustning eller mer avancerad kundanpassning av programvara.

Eftersom arbetet ska utföras i eller i nära anslutning till bostaden omfattas inte t.ex. reparationer i utförarens verkstad eller andledning och vägledning som ges per telefon eller på annat sätt sker på distans.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

Bestämmelsen träder i kraft den 1 augusti 2016. För de fall utföraren är godkänd för F-skatt tillämpas bestämmelsen på arbete som har utförts och betalats efter den 31 juli 2016. Beträffande förmån av arbete tillämpas bestämmelsen på förmån som har tillhandahållits efter den 31 juli 2016. När det gäller arbete som utförs av en privatperson som inte är godkänd för F-skatt tillämpas bestämmelsen på arbete som har utförts efter den 31 juli 2016 och för vilket ersättning har betalats ut och redovisats i en förenklad arbetsgivardeklaration efter detta datum.